

אל"ם נחום שדמי ז"ל

נשיא בית הדין הצבאי העליון 1954-1955
נשיא בית הדין הצבאי לערעורים 1956-1958

אל"ם נחום שדמי (קרמר) נולד בשנת 1898 בקישינב (אז באימפריה הרוסית, היום במולדובה) לבת־שבע (לבית אוטשיטל) ומאיר קרמר. שדמי למד באודסה בגימנסיה היהודית רפפורט. הוא היה פעיל בארגונים יהודיים וציוניים ובהגנה העצמית היהודית באודסה ולחם בצבא רוסיה במלחמת האזרחים.

בשנת 1921 עלה שדמי לארץ ישראל בקבוצה מתנועת החלוץ. הוא עבד בסלילת כביש בצפון הארץ ואחר כך בחווה חקלאית בעמק הירדן ובתור איכר ביישוב מנחמיה. הוא היה חבר בהנהלה של התאחדות האיכרים בגליל התחתון וניהל את מגבית "כופר היישוב" בגליל.

לאחר שעלה לארץ התגייס שדמי לארגון ה"הגנה". במהלך השנים השתתף בקורסי מפקדים ושימש בין היתר בתפקיד מפקד גוש הגליל התחתון במערכת ה"הגנה" המרחבית, מפקד מחוז הצפון, מפקד נפת כנרת ומפקד מחוז ירושלים. בשנת 1939 העמידו שלטונות המנדט את שדמי לדין על רצח שלושה ערבים בנקמה על רצח איכר יהודי. בית המשפט זיכה אותו.

לאחר מלחמת העולם השנייה נשלח שדמי לאירופה מטעם ארגון ה"הגנה". הוא עסק בארגון התגוננות יהודים, בהקמת פלוגות פלמ"ח כחלק מפעולות גח"ל (גיוס חוץ לארץ), בסיוע להעפלה, בהכשרת מעפילים לשרת ב"הגנה", ברכישת כלי נשק ועוד. לאחר ששב לישראל, באוגוסט 1948, עברת שדמי את שם משפחתו. באותה שנה התמנה לראש ענף הסגל בצה"ל, בדרגת סא"ל.

לאחר מלחמת העצמאות כיהן שדמי בראש ועדה לעניין ציונים לשבח. כשנסופה בצה"ל דרגת אל"ם הוענקה דרגה זו לשדמי. בספטמבר 1949 החל שדמי לכהן בתפקיד סגן נשיא בית הדין הצבאי העליון. תחילה היה אחד משני סגנים ואחר כך - אחד מארבעה. בין היתר ישב שדמי בדין במשפטם של חברים בארגון הלח"י על רצח מתאם האו"ם, הרוזן ברנדוט; האיטשומים היו לפי פקודת מניעת טרור, התש"ח-1948, שבה נקבע אז כי משפטים מכוחה יתנהלו בבית דין צבאי. בתחילת 1954 החליף שדמי את האלוף איתן אבישר בתפקיד נשיא בית הדין הצבאי העליון. בראשית 1956, עם כניסתו לתוקף של חוק השיפוט הצבאי, השתנה תוארו לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים. הוא כיהן בתפקיד זה עד פברואר 1958.

במהלך כהונתו פרסם שדמי מאמרים על השיפוט הצבאי בכתב העת **מערכות** ("בית־דין צבאי בלתי־תלוי - כיצד"; "התנהגות מביישת או בלתי הולמת"; "מבעיות בית־הדין הצבאי המחוזי"; "מה עוד חידש חוק השיפוט הצבאי תשט"ו-1955"; "העונש בשיפוט הצבאי בצה"ל"). באחד מהמאמרים הדגיש כי מרבית החידושים בחוק השיפוט הצבאי (לעומת חוקת השיפוט) הם בעיקרם תוצאת עבודתם של בתי הדין הצבאיים על שתי ערכאותיהם, ומצאו את ביטוים בשורה ארוכה של הלכות פסקות ופירושים שניתנו במשך שבע שנים.

לאחר שהשתחרר מצה"ל מונה שדמי למזכיר המוסד לביקורת של מפא"י. שדמי נמנה עם מקימי עמותת "צוות" של גמלאי מערכת הביטחון בשנת 1960, ועמד בראשה עד 1961. נחום שדמי נשא לאישה את שושנה (לבית גולדברג), ונולד להם בן. שדמי נפטר בשנת 1985, ולאחר מותו יצא לאור ספרו האוטוביוגרפי **קו ישר במעגל החיים**.

מכתבו של דוד בן־גוריון לאל"ם שדמי עם פרישתו מצה"ל